

ЗМІСТ

СТАТТІ

Федорук Ярослав

Османські хроніки Гасана Веджігі та Мегмеда Галіфе як джерела до політичної історії 30-х – 60-х років XVII ст 3

Гурбик Андрій

Християнська звичаєва культура запорозького козацтва 11

Сухоліт Наталія

Оцінка участі козацької України в Північній війні 1700 – 1721 рр. у «багатотомному панегірику» І. Голікова 31

Гончарук Тарас

Чумацький промисел і Одеса (за матеріалами газети «Одесский вестник» кінця 1850-х – середини 1860-х рр.) 41

Полторак Володимир

Адам Чайковський у чотирикутнику Париж-Стамбул-Петербург-Варшава 59

Ковалевська Ольга

Зображення козаків з Чернігівського історичного музею імені В. Тарновського: походження, історія зберігання та побутування 69

Новікова Людмила

Історія держави чи історія народу: до питання щодо концепцій історії Криму у працях дослідників XIX ст 76

Ходак Інна

Місіонерська діяльність Іллі Кливака на півдні України в 1917-1919 рр. 85

Штепко Олена

Військова історія острова Зміїний: залучення острівного простору у світові війни 93

Котляр Юрій

Козацька система «Спас» на Миколаївщині 102

КОЗАКОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Діанова Наталія

Козацька тематика у науковій спадщині В. О. Біднова 111

Музичко Олександр

Жінки-історики-козакознавці в історіографічному процесі Південної України наприкінці XIX – першій третині XX ст 120

Гончарук Тарас, Мисечко Анатолій

Проблематика українського козацтва у колекціях краєзнавця Тараса Івановича Максим'юка 137

ТОПОСТУДІЇ

Бачинська Олена, Мацюк Дмитро

Сучасна Браїла (Румунія) і колишні запорожці: історична пам'ять і залишки топографії 144

Полторак Володимир

«Західна Чорноморія»: Вилково – Тульча – Варна – Бургас - Стамбул 150

ПУБЛІКАЦІЯ ДОКУМЕНТІВ

Середа Олександр

Аджидере (Овідіюполь) в османсько-кримських відносинах другої половини XVIII ст (за османсько-турецькими документами)..... 153

Краснобай Сергій

Інтеграція запорозької старшини до російської армії в кінці XVIII ст.: Клим Перепілін (за матеріалами РДВІА) 168

Ложешник Аліса

Формулярні списки старшини Чорноморського козацького війська за 1804 р., як історичне джерело 174

РЕЦЕНЗІЇ, ІНФОРМАЦІЯ

Бачинська Олена

Прообраз «Особового листка з обліку кадрів» [Рец. на: Групові формулярні списки чиновництва Новоросійської губернії за 1798 рік/Упорядник О.С.Панкєєв.–Запоріжжя, 2011.–125 с.]..... 188

Одеська кобзарська майстерня – відродження кобзарської традиції на півдні України..... 192

Лиман Ігор

Проект «Дослідники історії Південної України: біобібліографічний довідник» . 194

Середа Олександр

Міжнародна наукова конференція: Хаджибей (Одеса) і Північно-Західне Причорномор'я XVI–XVIII століття в османсько-турецьких та інших письмових джерелах. 17-19 квітня 2013 р., Одеса..... 207

Наші автори..... 210

Зміст..... 211

CONTENTS

ARTICLES

Fedoruk Yaroslav

The Ottoman Chronicles of Hasan Vecihi and Mehmed Halife as Sources to the Political History in 1630s and 1660s 3

Gurbyk Andriy

Christian common culture of Zaporozhian Cossacks 11

Sukholit Natalia

Characteristics of participation of Cossack of Ukraine in the Northern War 1700 – 1721's in the «multi-volume penegirike» Ivan Golikov 31

Goncharuk Taras

Chumaks and Odessa (by the materials of the newspaper «The Messenger of Odessa» in the end of 1830th – in the middle of 1840th) 41

Poltorak Volodymyr

Adam Czajkovsky in quadrangle between Paris-Istanbul-Petersburg-Warsaw 59

Kovalevska Olga

Images of the Cossacks from V. Tarnovsky Historical Museum of Chernikhov: origin, history of conservation and applying 69

Novikova Lyudmyla

State or people history: to the question on concepts of Crimea history in the works of historians in XIX c. 76

Khodak Inna

The missionary work of Ilya Klyvak in the south of Ukraine in 1917-1919 85

Shtepko Elena

Military history of Zmiinyi Island: involvement of island space in World Wars 93

Kotlyar Yuriy

Cossack system «Spas» in Mykolaiv region 102

COSSACKS STUDIES

Dianova Natali

Cossacks problem in scientific heritage of the V.A.Bednov 111

Muzychko Olexsandr

Women-investigators of Cossacks in the development of historiographical process in the South of Ukraine in the second half of XIX – the first third of XX century 120

Goncharuk Taras, Mysechko Anatoliy

Problems of Ukrainian Cossacks in the collections of local lore Taras Maksimyuk 137

TOPOSTOUDES

Bachynska Olena, Matsuk Dmytro

Modern Braila (Romania) and former Zaporozhian Cossacks: historical memory and the remnants of the topography 144

Poltorak Volodymyr

«Western Chornomoriya»: Vylkovo – Tulcea – Varna – Burgas – Istanbul 150

PUBLICATION OF HISTORICAL SOURCES

Sereda Olexander

Adzhydere (Ovidiopol) in the Ottoman-Crimean relations
in the second half of XVIII century (of Osman-Turkish documents)..... 153

Krasnobay Sergiy

Integration of Zaporozhyian officers to the Russian Army in the end
of XVIII century.: Kliment Perepilin (based on RSMHA) 168

Lozheshnik Alice

Formulary lists of officers (starshyna) of Black sea Cossack army of 1804,
as historical source 174

REFERENCES, CHRONICLE

Bachynska Olena

Prototype of "Personnel Leaf of Registration of Staff"
[Review: Group formulary lists of bureaucracy in New Russia province
of 1798 / Compiled by Pankeev A. S. – Zaporizhzhya, 2011. – 125 p.]..... 188

Odessa kobzar workshop – revival of kobzar tradition in Southern Ukraine 192

Lyman Igor

Project «Researchers of the History of Southern Ukraine:
Biobibliographic References» 194

Sereda Olexander

International Scientific Conference «Hadzhibey (Odessa) and
the North-Western Black Sea Region XVI-XVIII century in the
Ottoman-Turkish and other written sources». 17-19th of April 2013, Odesa 207

Our authors..... 210

Contents 211

Наукове видання

ЧОРНОМОРСЬКА МИНУВШИНА

**Записки Відділу історії козацтва на півдні України
Науково-дослідного інституту козацтва
Інституту історії України НАН України**

Збірка наукових праць
Випуск 8

Комп'ютерна верстка та макетування: Олена Бачинська

Видано за авторською редакцією

*Здано до набору 15.12.2013 р.
Підписано до друку 24.12.2013 р.
Формат 60x84/16. Папір осетний.
Гарнітура Bookman Old Style. Друг цифровий.
Ум.-друк. арк. - 13,5.
Наклад 300 прим. Замовлення №6115.*

*Видавець СПД-ФО Бровкін О. В.
(Свідоцтво видавця ДК №1389 від 11.06.2003 р.)
Надруковано ТОВ "АБРИКОС КОМПАНИ"
м. Одеса, вул. Ніжинська, 34. Тел.: (0482) 357-343.
e-mail:abrikos@te.net.ua   www.abrikos-print.com*